

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartın

Hakkâri Milletvekili

28 Aralık 2024 tarihinde Van'ın Saray ilçesi Bakışık Mahallesi kırsalında Seyithan Durdu'nun hayatını kaybetmesi, ülkede önemli hukuki ve insani tartışmalara yol açmıştır. Durdu'nun, askerler tarafından açılan ateş sonucu ağır yaralanması ve olay yerinde uzun süre yardım edilmeden bırakılması, Anayasa'nın 17. maddesi ile güvence altına alınan yaşam hakkının ihlali olarak değerlendirilmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesi, yaşam hakkının korunmasını devletlerin pozitif yükümlülüklerinden biri olarak tanımaktadır.

Olay, görgü tanıklarının ve medyada yer alan bilgilere göre şu şekilde gerçekleşmiştir: Seyithan Durdu, at üzerinde bulunduğu sırada askerler tarafından yakın mesafeden açılan ateş sonucu karnından vurulmuş ve ağır yaralanmıştır. Olaydan sonra, Durdu'ya uzun bir süre yardım edilmediği ve güvenlik güçlerinin durumu ilgili mercilere bildirmediği ifade edilmektedir. Özellikle, hudut birliklerinin olayın meydana geldiği kırsal bölgeye yaklaşık 30 kilometre uzaklıkta bulunması, görev alanlarının dışındaki bir bölgeye müdahale etmeleriyle birlikte hukuki ve idari açıdan ciddi şüpheler doğurmuştur. Olayın ardından Seyithan Durdu'nun vurulduğu bölgede dakikalarca yardım edilmeden bekletildiği, termal kamera kayıtlarında görüldüğü öne sürülmektedir. Bu kayıtların soruşturma dosyasına eklenmemesi ya da eksik sunulması, olayın tarafsızlıkla soruşturulmasına engel teşkil etmektedir.

Olayın hukuki yönü, yaşam hakkı ihlali, meşru savunma ve zor kullanma yetkisinin aşılması gibi önemli başlıklar altında incelenmelidir. Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 24. ve 25. maddelerinde düzenlenen meşru savunma ve zor kullanma yetkisi, yalnızca zorunlu hallerde ve orantılı bir şekilde kullanılabilir. Ancak Seyithan Durdu'nun vurulma koşulları, bu yetkilerin aşılması anlamına gelmektedir. Olayın akabinde başlatılan soruşturma kapsamında, Üsteğmen Y.A.'nın "kasten öldürme" suçlamasıyla tutuklanması ancak kısa süre sonra tahliye edilmesi, adaletin sağlanmadığına yönelik endişeleri artırmıştır. Ayrıca, soruşturma dosyasına getirilen gizlilik kararı, olayın şeffaf bir şekilde soruşturulmasına engel olmaktadır.

Seyithan Durdu'nun kardeşi Zübeyt Durdu ve 15 yaşındaki yeğeni Ş.D.'nin göçmen kaçakçılığı suçlamasıyla tutuklanması, olayı daha da karmaşık hale getirmiştir. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile 5237 sayılı TCK, göçmen kaçakçılığı suçunun unsurlarını belirlemiş olmasına rağmen, olayda herhangi bir göçmenin tespit edilmemesi veya

yakalanmaması, suçlamaların zayıf olduğuna işaret etmektedir. Bu durum, olayın soruşturulmasında ciddi bir eksiklik oluşturmakta, zira tutuklu bulunan Zübeyt Durdu ve Ş.D., ifade verme ve gerçeklerin ortaya çıkmasına engel teşkil etmektedir.

Seyithan Durdu'nun ölümüne ilişkin soruşturmanın İlçe Jandarma Komutanlığı ve İl Jandarma Kriminal tarafından yürütülmesi, soruşturmanın tarafsızlığına dair şüpheler uyandırmaktadır. Şüpheli askerlerin aynı kuruma bağlı olması, delillerin sağlıklı bir şekilde toplanmasını tehlikeye atamaktadır. Bu nedenle, soruşturmanın bağımsız birimlerce, özellikle polis tarafından yürütülmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, termal kamera kayıtları gibi olayın aydınlatılmasına yardımcı olabilecek kritik delillerin eksiksiz bir şekilde dosyaya eklenmesi sağlanmalıdır.

Hudut birliklerinin kendi sorumluluk sahalarının dışında silah kullanması, güvenlik güçlerinin görev sınırları ve yetkilerini tartışmaya açmaktadır. Olayın gerçekleştiği bölgenin sınır hattından yaklaşık 30 kilometre içeride olması, güvenlik personelinin devriye veya rutin kontrol görevlerinden bağımsız hareket ettiklerini göstermektedir. Bu durum, sınır güvenliği ve iç güvenlik görevleri arasındaki yetki sınırlarının yeniden değerlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Seyithan Durdu'nun ölümüyle sonuçlanan olayın adil ve etkin bir şekilde soruşturulması, kamu vicdanının tesisi açısından hayati önem taşımaktadır. Seyithan Durdu'nun ölümüyle başlayan süreçte, sorumluların adalet önünde hesap vermesi ve bu tür olayların tekrar yaşanmaması için gerekli adımlar atılmalıdır.

Bu bağlamda;

1. Son 22 yılda güvenlik güçlerinin görev alanları dışında silah kullanarak karıştığı ölümlerle ilgili hangi veriler bulunmaktadır? Bu tür olaylar sonucu görevden alınan personel sayısı kaçtır? İçişleri Bakanlığı, benzer olayların önlenmesi için hangi denetim ve düzenlemeleri getirecektir?
2. Seyithan Durdu'nun ölümüne ilişkin soruşturma, İlçe Jandarma Komutanlığı ve İl Jandarma Kriminal tarafından yürütülmektedir. Şüpheli askerlerin aynı kuruma bağlı olması, soruşturmanın tarafsızlığını etkileyebilir. Bu nedenle, soruşturma sürecinde bağımsız birimler, özellikle polis, devreye alınacak mıdır?
3. Seyithan Durdu'nun vurulmasından sonra uzun süre yardım edilmeden bekletildiği, termal kamera kayıtlarında görüldüğü öne sürülmektedir. Bu kritik delillerin soruşturma dosyasına neden eklenmediği veya eksik sunulduğu konusunda bir inceleme yapılacak mıdır?
4. Olayın şeffaf bir şekilde soruşturulabilmesi için gizlilik kararı kaldırılacak mı? Ayrıca, soruşturmaya dair kamuoyuna yönelik ne gibi bilgilendirmeler yapılacaktır?
5. Seyithan Durdu'nun vurulma olayı, hudut birliklerinin görev sahalarının dışında gerçekleşmiştir. Hudut birliklerinin bu bölgede silah kullanma yetkisi ve müdahalesi, hukuki açıdan nasıl değerlendirilmektedir?

6. Olayla ilgili tutuklanan Üsteğmen Y.A.'nın, kısa süre sonra tahliye edilmesi adaletin sağlanıp sağlanmadığına dair endişelere yol açmaktadır. Bu konuda yapılan incelemeler ve alınan kararlar hakkında bilgi verilecek midir?
7. Seyithan Durdu'nun ölümüne ilişkin soruşturma sürecinde, Zübeyt Durdu ve 15 yaşındaki Ş.D.'nin göçmen kaçakçılığı suçlamasıyla tutuklanması, olayın karmaşık bir hal almasına yol açmıştır. Bu suçlamaların zayıf olduğu düşünüldüğünde, söz konusu kişiler tahliye edilecek midir?
8. Seyithan Durdu'nun ölümüne ilişkin soruşturma kapsamında, olayla ilgili görevli personel açığa alınacak mı? Eğer açığa alınacaksa, bu süreç nasıl yürütülecek ve görevli personelin yargılanma süreci ne zaman başlayacaktır?